2024/920

22.3.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/920,

13. detsember 2023,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/2402 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks tulemusnäitajatega seotud käivitavad tegurid ja nende kalibreerimise kriteeriumid

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid ning millega muudetakse direktiive 2009/65/EÜ, 2009/138/EÜ ja 2011/61/EL ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 648/2012, ([1]) eriti selle artikli 26c lõike 5 kuuendat lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis a osutatud möödunud perioodiga seotud käivitavate tegurite rakendamiseks on vaja täpsustada lähtepunkti, millest alates tuleb mõõta kas makseviivituses olevate riskipositsioonide kumulatiivse summa suurenemist või kumulatiivse kahju suurenemist. Üldjuhul tuleks mõõtmise lähtepunktiks võtta tehingu sulgemise kuupäev. Siiski võib esineda juhtumeid, kus seda tehingu sulgemise kuupäeva ei ole võimalik mõõtmise lähtepunktina kasutada, sealhulgas juhul, kui tehing hõlmab vahendite täiendamise perioodi või eelnevalt kindlaks määratud perioodi, mil väärtpaberistatud portfell on loodud pärast sulgemiskuupäeva. Seepärast on vaja kehtestada selliste juhtumite jaoks erieeskirjad.

(2) Väärtpaberistamise seeria ülemine eraldamispunkt (D) määrab kindlaks aja, mil väärtpaberistamise seeria põhisumma kahaneb nullini alusvarakogumi kahju tõttu. Seega, kui kaitstud väärtpaberistamise seeria hakkab kandma kahju, väheneb eraldamispunkt vastavalt. Selleks et vältida olukorda, kus krediidikvaliteedi parandamist pakkuvad väärtpaberistamise seeriad on juba amortiseeritud, kui tehingu lõpus tekivad märkimisväärsed kahjud, peaks määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis b osutatud möödunud perioodiga seotud käivitav lisategur olema seotud kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria eraldamispunkti vähendamisega, et tagada kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria krediidikvaliteedi parandamine võrreldes kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeriatega, mida väärtpaberistamise tehingu algataja säilitab kogu tehingu kestuse jooksul. Samal põhjusel peaks määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis c osutatud eesseisva perioodiga seotud käivitav tegur rakenduma siis, kui alluspositsioonide kogumi oodatavat tulemuslikkust vähendatakse väärtpaberistamise kontsentratsiooniriski suurenemise võrra aja jooksul või väiksema kontsentratsiooniriskiga tehingute puhul aluspositsioonide kogumi keskmise krediidikvaliteedi halvenemise võrra aja jooksul.

(3) Väga kontsentreeritud aluspositsioonide kogum suurendab suurte väärtpaberistamise kahjude riski. Kuna kontsentratsioonirisk on suurem väikese mitmekesisusega aluspositsioonide kogumites, on vaja kehtestada aluspositsioonide kogumi minimaalsele detailsusele künnis, mida mõõdetakse kogumisse kuuluvate riskipositsioonide tegeliku arvuga. Kui kontsentratsioonirisk on väiksem, tuleks eesseisva perioodiga seotud käivitava teguri suhtes kohaldada alusportfelli keskmist krediidikvaliteeti. Selle käivitava teguri kindlaksmääramiseks tuleks alates väärtpaberistamise algatamisest mõõta alusportfelli krediidikvaliteeti.

([1]) ELT L 347, 28.12.2017, lk 35.

(4) Kuna alusportfellide liikide ja bilansiliste väärtpaberistamiste struktuuride mitmekesisuse tõttu ei ole võimalik ette näha kõigi tehingute suhtes kohaldatavat ja kõigil juhtudel sobivat kalibreerimist, on vaja sätestada kriteeriumid määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmandas lõigus osutatud tulemusnäitajatega seotud käivitavate tegurite taseme kindlaksmääramiseks. Vältimaks märkimisväärset riski, et krediidikvaliteedi parandamist pakkuvad väärtpaberistamise seeriad amortiseeruvad sellisel määral, et puudub piisav kaitse tehingu lõpus tekkinud märkimisväärse kahju katmiseks, tuleks need kriteeriumid kehtestada konservatiivselt. Selleks peaksid väärtpaberistamise osalised testima möödunud perioodiga seotud käivitava teguri tõhusust lõpptähtaja lähedal tekkivate kahjude stsenaariumi põhjal, võttes arvesse kogu tehingu lõpptähtaja jooksul eeldatavat kahju tehingu sulgemise kuupäeva seisuga.

(5) Selleks et mitte sekkuda olemasolevatesse lepingutesse, mis on sõlmitud enne kohustuslike tulemusnäitajatega seotud käivitavate tegurite ja nende kalibreerimiskriteeriumide kindlaksmääramist, on vaja kehtivate bilansiliste standardväärtpaberistamiste jaoks ette näha üleminekukord.

(6) Käesolev määrus põhineb Euroopa Pangandusjärelevalve poolt komisjonile esitatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul.

(7) Euroopa Pangandusjärelevalve on korraldanud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks olevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, analüüsinud võimalikke seonduvaid kulusid ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 ([2]) artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria“ – kahjude jaotamise kontekstis kõige vähem allutatud väärtpaberistamise seeria, mis kvalifitseerub krediidiriskikaitse lepingu kohaselt krediidiriskikaitse saamiseks;

2) „krediidiriski rühm“ – alusportfelli segment, kuhu on vastavalt artikli 4 lõikele 5 määratud sellest portfellist tulenevad riskipositsioonid ja millega kaasneb krediidiriskiga seotud kriteeriumide alusel mõõdetav krediidirisk, mille puhul iga üksteist välistav segment hõlmab krediidiriski, mis on suurem või väiksem kui teine segment;

3) „lõpptähtaja lähedal tekkivate kahjude stsenaarium“ – stsenaarium, mille puhul kaks kolmandikku kogu tehingu lõpptähtaja jooksul eeldatavasti tekkivast kahjust tekib tehingu eeldatava lõpptähtaja viimases kolmandikus.

Artikkel 2

Alusportfelli tagasi maksmata summa kindlaksmääramine määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis a osutatud möödunud perioodiga seotud käivitavate tegurite puhul

1. Välja arvatud lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel, on määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis a osutatud möödunud perioodiga seotud käivitavate tegurite rakendamisel alusportfelli tagasi maksmata summa tagasi maksmata summa tehingu sulgemise kuupäeva seisuga.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

2. Kui väärtpaberistamine hõlmab vahendite täiendamise perioodi, on alusportfelli tagasi maksmata summa väiksem järgmiste hulgast:

a) tagasi maksmata summa tehingu sulgemise kuupäeva seisuga;

b) tagasi maksmata summa vahendite täiendamise perioodi lõpus.

3. Kui väärtpaberistamine hõlmab eelnevalt kindlaks määratud perioodi, mille jooksul väärtpaberistatud riskipositsioonide portfell on moodustatud ja mis algab tehingu sulgemise kuupäeval, ning kui krediidiriskikaitse lepingut kohaldatakse alates tehingu sulgemise kuupäevast, on alusportfelli tagasi maksmata summa järgmine:

a) eelnevalt kindlaksmääratud portfelli moodustamise perioodil on tagasi maksmata summa krediidiriskikaitse lepingus lubatud maksimaalne väärtpaberistatud riskipositsioonide summa selle eelnevalt kindlaksmääratud perioodi lõpus;

b) pärast eelnevalt kindlaksmääratud portfelli moodustamise perioodi lõppu on tagasi maksmata summa tagasi maksmata summa selle eelnevalt kindlaksmääratud perioodi lõpus.

4. Lõigete 1–3 kohaldamisel arvutavad krediidiriskikaitse lepingu osalised makseviivituses olevate riskipositsioonide kumulatiivse summa suurenemise või kumulatiivse kahju suurenemise alates tehingu sulgemise kuupäevast.

Artikkel 3

Määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis b osutatud möödunud perioodiga seotud käivitava lisateguri rakendamise kindlaksmääramine

1. Krediidiriskikaitse lepingu osalised kehtestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ([3]) artikli 256 lõike 2 kohaselt arvutatud kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria eraldamispunkti vähenemise protsendi künnise tehingu sulgemise kuupäeva tasemest või, kui väärtpaberistamine hõlmab eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemikku, mille jooksul väärtpaberistatud riskipositsioonide portfell moodustatakse, selle eelnevalt kindlaksmääratud portfelli moodustamise perioodi lõpus.

2. Määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis b osutatud möödunud perioodiga seotud käivitav lisategur rakndub mis tahes ajahetkel pärast tehingu sulgemise kuupäeva, kui ülemise eraldamispunkti vähenemine ületab käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kindlaks määratud künnise.

Artikkel 4

Määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmanda lõigu punktis c osutatud eesseisva perioodiga seotud käivitava teguri rakendamise kindlaksmääramine

1. Eesseisva perioodiga seotud käivitav tegur määratakse kindlaks vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 või 4 olenevalt kogumisse kuuluvate riskipositsioonide tegelikust arvust („N“), mis on arvutatud vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 259 lõikele 4, tehingu sulgemise kuupäeval.

2. Kui N on väiksem kui 100, kehtestavad krediidiriskikaitse lepingu osalised üksikute võlgnike suhtes olevatele suurimate väärtpaberistatud riskipositsioonide arvule künnise, mis on arvutatud vastavalt lõikele 3.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

Eesseisva perioodiga seotud käivitav tegur rakendub siis, kui lõike 3 kohaselt arvutatud üksikute võlgnike suhtes olevate suurimate väärtpaberistatud riskipositsioonide arv langeb mis tahes ajahetkel allapoole esimese lõigu kohaselt kindlaks määratud künnist.

3. Selleks et määrata kindlaks lõikes 2 osutatud suurimate väärtpaberistatud riskipositsioonide arv üksikute võlgnike suhtes, võtavad väärtpaberistamise osalised järgmised meetmed järgmises järjekorras:

a) nad konsolideerivad mitu riskipositsiooni sama võlgniku vastu ja käsitlevad neid ühe riskipositsioonina;

b) nad sordivad üksikute võlgnike suhtes olevad konsolideeritud riskipositsioonid nende tagasi maksmata summa alusel kahanevas järjekorras;

c) nad lisavad üksikute võlgnike suhtes olevate konsolideeritud riskipositsioonide tagasi maksmata summad, alustades suurimast riskipositsioonist, kahanevas järjekorras;

d) punktis c osutatud summade lisamine lõpeb enne järgmise riskipositsiooni lisamist, mille tulemusena on kogusumma suurem kui kõige kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberistamise seeria ja sellele allutatud seeriate jäägi summa.

4. Kui N võrdub 100 või on sellest suurem, kehtestavad krediidiriskikaitse lepingu osalised künnise suurenemisele järgmiste vahel: suhtarv, mille saamiseks jagatakse kõrgemate krediidiriski rühmade tagasi maksmata summa, mis on kindlaks määratud vastavalt lõikele 8, kõigi väärtpaberistatud riskipositsioonide tagasi maksmata kogusummaga („suurema krediidiriski rühmade suhtarv“) ja vastav suhtarv tehingu sulgemise kuupäeval.

Eesseisva perioodiga seotud käivitav tegur rakendub siis, kui esimese lõigu kohaselt kindlaks määratud künnist mis tahes ajahetkel ületatakse.

5. Krediidiriskikaitse lepingu osalised sätestavad tehingu dokumentides selgelt riskipositsioonide krediidiriski rühmadesse määramise kriteeriumid.

Esimese lõigu kohaldamisel määravad krediidiriskikaitse lepingu osalised krediidiriskikaitse lepingus kindlaks üksikute krediidiriski rühmade eristamise, tuginedes järgmisele:

a) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 170 lõike 1 punktis b osutatud reitinguklassid, kui väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab sisereitingute meetodit vastavalt kõnealuse määruse III osa II jaotise 3. peatükile, et määrata kindlaks äriühingute vastu olevate väärtpaberistatud nõuete (välja arvatud punktis b osutatud eriotstarbelised nõuded), krediidiasutuste ja investeerimisühingute ning keskvalitsuste ja keskpankade vastu olevate väärtpaberistatud nõuete krediidiriski omavahendite nõuded;

b) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 170 lõikes 2 osutatud reitinguklassid, kui väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab sisereitingute meetodit vastavalt kõnealuse määruse III osa II jaotise 3. peatükile, et määrata kindlaks selliste väärtpaberistatud nõuete krediidiriski omavahendite nõuded, mida käsitatakse eriotstarbeliste nõuetena, mille suhtes kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 153 lõikes 5 sätestatud meetodeid;

c) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 170 lõike 3 punktis b osutatud reitinguklassid või kogumid, kui väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab sisereitingute meetodit vastavalt kõnealuse määruse III osa II jaotise 3. peatükile, et määrata kindlaks selliste väärtpaberistatud nõuete krediidiriski omavahendite nõuded, mida käsitatakse jaenõuetena;

d) kõikidel muudel juhtudel kooskõlas kohaldatava raamatupidamistavaga, mida väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab oma finantsaruannetes.

6. Krediidiriskikaitse lepingu osalised määravad järgmised riskipositsioonid lõike 5 kohaselt kindlaks määratud krediidiriski rühmadest kõrgematesse krediidiriski rühmadesse:

a) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõikes 1 osutatud makseviivituses olevad riskipositsioonid;

b) kõik riskipositsioonid halvenenud krediidikvaliteediga võlgniku suhtes;

c) kõik muud krediidiriskikaitse lepingu kohaselt suurema krediidiriskiga riskipositsioonid, välja arvatud punktides a ja b osutatud riskipositsioonid.

Krediidiriskikaitse lepingu osalised jätavad esimeses lõigus osutatud rühmadesse määramisest välja kõik riskipositsioonid, mille puhul on krediidiriskikaitse lepingu alusel toimunud krediidisündmus ja mille puhul on tehtud vahepealne või lõplik krediidiriskikaitse makse, mis on vähendanud kaitstud väärtpaberistamise seeria ja teiste sellele allutatud väärtpaberistamise seeriate kogusummat.

7. Kui väärtpaberistatud riskipositsioonid hõlmavad rohkem kui ühte lõike 5 punktides a–d osutatud riskipositsioonide rühma, määravad krediidiriskikaitse lepingu osalised riskipositsioonid iga rühma puhul kõrgemasse krediidiriski rühma, mis on kindlaks määratud vastavalt lõikele 5.

8. Lõike 4 kohaldamisel on kõrgemate krediidiriski rühmade tagasi maksmata summa kõigi lõigete 6 ja 7 kohaselt rühmadesse määratud väärtpaberistatud riskipositsioonide tagasi maksmata summade summa.

Artikkel 5

Määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmandas lõigus osutatud käivitavate tegurite taseme kindlaksmääramine

Krediidiriskikaitse lepingu osalised kehtestavad määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmandas lõigus osutatud tulemusnäitajatega seotud käivitavate tegurite künnised tasemel, mis tagab, et täidetud on kõik järgmised kriteeriumid:

a) käivitavad tegurid aktiveeritakse enne krediidiriskikaitset pakkuvate väärtpaberistamise seeriate amortiseerimist sellisel määral, et need seeriad ei suuda katta olulisi kahjusid, mis tekivad tehingu lõpptähtaja viimases osas;

b) seoses möödunud perioodiga seotud käivitavate teguritega on nende käivitavate tegurite tõhusust testitud lõpptähtaja lähedal tekkivate kahjude stsenaariumi alusel;

c) kui väärtpaberistamise tehingu algataja kohaldab väärtpaberistamisest tuleneva riskipositsiooni omavahendite nõuete kindlaksmääramiseks määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 5. peatükki, on nii kehtivusaja jooksul oodatava kahju arvutamine kui ka lõpptähtaja lähedal tekkivate kahjude stsenaariumi alusel tehtavad eeldused kooskõlas nende eeldustega, mida kasutatakse kõnealuse määruse artikli 245 kohase olulise ja proportsionaalse riski ülekandmise hindamisel.

Artikkel 6

Kehtivad bilansilised standardväärtpaberistamised, mille puhul rakendatakse mittejärjestikust maksehierarhiat

Bilansiliste standardväärtpaberistamiste puhul, kus rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2017/2402 artikli 26c lõike 5 kolmandale lõigule mittejärjestikust maksehierarhiat ja tulemusnäitajatega seotud käivitavaid tegureid ning millest teatati Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele vastavalt kõnealuse määruse artikli 27 lõikele 1 enne 11. aprill 2024, võivad väärtpaberistamise tehingu algatajad ja väärtpaberistamise eriotstarbelised ettevõtjad ilma käesoleva määruse artiklites 1–5 sätestatud nõudeid täitmata jätkata nimetuste „standardväärtpaberistamine“ või „lihtne, läbipaistev ja standarditud“ kasutamist, või kasutada nimetust, mis viitab otseselt või kaudselt nendele mõistetele, tingimusel et kõnealused väärtpaberistamised vastavad kõnealuse määruse artiklile 18.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. detsember 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN